

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALESONIA
CHIPPAWA
CROWLAND
FORD CITY
FORT ERIE
FORT WILLIAM
GALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
NEW WATERFORD
NIAGARA FALLS
OSHAWA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet-

és

Nyugat-

Kanadai Magyar Újság

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

ALDINA
BEKEVAR
CANA
CALGARY
EDMONTON
ESTEVAN
HALMOK
KAPOSVAR
LETHBRIDGE
NORRURY
OTTION
PLUNKETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOXHALOM
SZT. LASZLO
SZEKELYFOLD
SUDBURY
SUMAS
TABER
VANCOUVER
WAKAW
WEYBURN
WHITEWOOD

VOL. VII EVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1930. JUNIUS 26 CSÜTÖRTÖK

NO. 26. SZAM

MAGYAR DIPLOMACY MARCHES ON

AFTER THE SUCCES OF THE "BUDA CHOIR" IN THE CAPITAL OF THE EMPIRE AND THE VISIT OF BRITISH AUTHORS TO BUDAPEST, COUNT BETHLEN, PRIME MINISTER OF HUNGARY IS MOST HEARTLY RECEIVED IN LONDON BY RAMSAY MACDONALD AND VISCOUNT ROTHERMERE

Not long ago, the "Buda Dalárda" — or the Male Choir of Buda — amongst the members of which craftsmen and labourers mingle with physicians, lawyers, judges and even the mayor of Budapest ... not long ago they made their debut in London, England, with astounding success. They became very popular with the Britshers, not only because of their democratic spirit, or for their gallantry in giving recitals for the Hospital — but, as their critics stated, they show such a thorough art of choral singing, of which the best choirs of to-day should be proud.

Shortly after the London visit of the Buda Choir, the authors and composers of the world assembled for their international convention in the Capital of the Hungarians. There were nearly two hundred present, representing not less than eighteen nations with the highest cultural standing. Britain, and the United States were first, of course, but there were scores of French, Italian, German, Swiss, Dutch and Scandinavian celebrities of the literat and musical world to be seen discussing the rights of authors, which are to be protected very carefully, especially since the talking movies.

Among the leading speakers were Elmer Rice, Denys d'Amiel, Célestine Joubert, Gino Rocca, Forges d'Arzanti, Ludwig Fulda Charles Meré, Louis Jacobson, Karl Capek, Rudolf Lothar, Walter Haaseclaver and others. The Hungarian delegates were to be seen in full number, under the leadership of Francis Herczegh, Eugen Heltai, Francis Lehár, Francis Molnár etc. According to the reports they had not only settled many important problems, but enjoyed their Hungarian visit very much. They were introduced to the Regent, Admiral Horthy, of course, and were surprised to find that he speaks English, French, Italian and German just as fluently as the Magyar tongue.

Following upon these British-Hungarian advances in friendship we received not only the cable-reports of our big American-Hungarian Dailies the "Peoples Voice-Népszava" and of the "Liberty-Szabadság", published in Newyork and in Cleveland respectively — but also copies of the mouth-piece of the British Foreign Office, the "London Times" about the visit of Count Stephen Bethlen in response to the invitation of the British Government. In order that we may not sound exaggerative, we just quote the editorial of the Times: "... Count Bethlen, representing the rights and the desires of all Hungarians in the Danube Valley, came to London to seal the friendship between Great Britain and Hungary ..." And whatever the Times states is generally carried. That means, the British-Hungarian friendship is sealed.

Everyone in Europe knows, why the Hungarian Prime Minister was invited by the British People. But perhaps few people realize on this Continent, what a closer British-Hungarian co-operation means in diplomacy. It means the restoration of the rights of 3,300,000 Magyar minorities, placed unjustly under the rule of inferior nationalities; it means fuller financial independence and more democracy in Central Europe. In one word it means the restoration of the Danube Valley to normal conditions, including the restoration of two million Hungarians, now living close to the present frontiers.

And if there would be no political or economical gains for Hungary from the British orientation, one thing still remains: the friendship between Anglo-Saxons and Hungarians. As Viscount Rothermere stated in the Dal-

ly Mail: "... Closer ties are constantly being forged between Magyarland and our own, for wherever Britons and Hungarians come in contact, an instinctive sympathy springs up at once."

Canadian Hungarians are proud of the re-established harmony between London and Budapest and every Magyar on earth — no matter to what denomination or political belief he may belong — hopes, that modern and democratic Magyar Diplomacy is going to march on, until Hungary, once more, gets her right Place under the Sun...

Gázmérgezést kapott egy magyar

Bognár József hazánkfia, aki Sopron megye Silba községéből két évvel ezelőtt jött Kanadába, mintegy három héttel ezelőtt a Seven Sisters viz eséseknél épülő áramfejlesztő telepen dolgozván gázmérgezést kapott és csak most került ki a winnipeg St. Boniface kórházból.

Bognár József felgyógyulása után feljött szerkesztőségünkbe, ahol elmondotta, hogy miképpen történt a szerencsétlenség. Eppen autogénnel vágta le a vasbetonépítményből kiálló vasrudakat, amikor ismeretlen okból kiszakadt az autogént vezető cső és egyszerre óriási robbanással ment levegőbe az autogéntartány.

Bognár munkássárai közül egy francia szörnyethalt, míg több svédet a falhoz lapított a robbanás szele. Bognárt eszméletlen állapotban szállították a St. Boniface kórházba. Szerencsére a gázmérgezésen kívül komolyabb sérülése nem történt, de lehet hogy jóidőbe beletelik, míg a gázmérgezésnek minden utóhatásától megszabadul.

Uj magyar lelki vezetők Északon

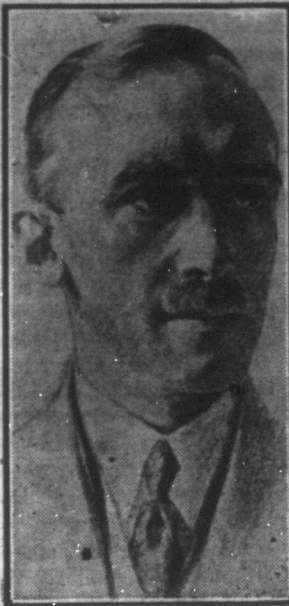
Mintegy két hónappal ezelőtt érkezett meg Skótzországból Rev. Dözy Antal ref. lelkész Saskatoon városába, ahonnan mint központból látja el az északsaskatchewani magyar telepek református híveit.

Legujabban pedig beavatott helyről úgy értesülünk, hogy Father Liktor András róm. kath. lelkijárásra az Egyesült Államokból Plunketta érkezett, hogy a Prince Albert-i egyházmegye katolikus magyarjainak gondozását lássa el.

TÖBB-ESŐ KELLENE A JÓ TERMÉSHEZ

A prérítartományok fontosabb pontjairól Ottawába küldött távirati jelentések alapján a szakértők úgy vélekednek, hogy az eddigi csapadék közeli sem elég ahhoz, hogy jó termés lehetne sző. Különösen Saskatchewan Indian Head — Shanavon — Battleford háromszögében, valamint Albertában Oldstől északra óriási árárok okozott a forró szélvihar. Viszont egész Nyugatkanadában visszatartotta a hűvös tavasz a termés kifejlődését, úgyhogy esőn kívül tartós szép időre is van szükség.

MUTASSA MEG ALLANDOAN ANGOL CIKKEINKET ISMERŐSEINEK

DR. WINTER KÁROLY

montreáli magyar főkonzul, aki visszatérve Magyarországon töltött szabadságáról, újra elfoglalta hivatalát.

A Newyork Times szerkesztője Trianon ellen

Snow, az Egyesült Államok egyik legkiválóbb s legismertebb újságírója, a Newyork Times és a Current History Magazine című széles elterjedtségű és nagyjelentőségű politikai lap szerkesztője Boross Jenőnek, ennek a példaképül állítható amerikai magyarnak és világhírű műgyűjtőnek az ünneplése alkalmából Newyorkban többek között az alábbi nagyjelentőségű kijelentéssel csatlakozott a magyar igazság harcosai közé:

— Kétszer jártam Magyarországon, éppen most könyvet írok róla, mert szeretném megmutatni a világnak a trianoni béke igazságtalanságát, amit a békekötő hatalmak Magyarországgal elkövettek. Ha Magyarország szegény ország, akkor ezt ennek a békének feltételei idézték elő, akkor, amikor népességének háromötödét elszakították, hárommillió polgárát a határmagányokkal együtt elűzték utóállamokhoz: Csehszlováchiához, Romániához és Jugoszláviához csatolták. Bányáit és nyersanyagát elvették, kereskedelmét összerombolták, területét a minimumra redukálták, úgy hogy politikailag, földrajzilag és gazdaságilag visszadőltek a Szulimán szultán győzelmeitől teljes tizenhatodik századba.

— Mindezt azért mondtam el, mert meg akartam mutatni, mennyire saját hibáján kívül lett szegény és nehézségekkel küzdő Magyarország és hogy mennyire szüksége van barátságra és segítségre.

Mr. Snownak, a Newyork Times szerkesztőjének ez a beszéde élesen rávilágít arra a férfura, aki Magyarországról könyvet ír, amelynek befejezése után, a jövő hónapban, többnapos tartózkodásra az Óhazába indul, hogy bejárja az országot s még közelebbről ismerkedjék meg a magyar nép kultúrájával, gazdasági és erkölcsi helyzetével s azokkal a határokkal, amelyeknél igazságtalanabb határokat alig látott még a történelem.

EZER MÉRFÖLDES LABRADORI CSÓNAKUTRA INDULT ELLSWORTH

Több, mint félfélvvel ezelőtt megírta a Kanadai Magyar Újság, hogy Lincol Ellsworth, a tragikus véget ért Roald Amundsen északsarki útjának amerikai parancsnoka, Wilkins világhírű angol felfedező társaságában tengeraltjárón indul az északi sarkra. Miután azonban a jégpáncél alatt uszó tengeraltjárót csak jövő év júniusára tudják a sarkkutatásnak megfelelően átalakítani, Wilkins kapitány addig délsarki utazásáról írt könyvének befejezésén dolgozik, nemkülönben pedig irányítani fogja a különleges tengeraltjárón végzett munkálatait.

Azonban Ellsworth sem marad rest és már a közeli napokban megindul Newyorkból Kanada felé, hogy feltárja Labrador félsziget ismeretlen területeit. Lincol Ellsworth canoe

Visszatért Byrd a Déli Sarkról

Teljes tizenhat hónapi távollét után a mult csütörtökön hajnalban tért vissza Byrd tengerész, aki a City of New York és az Eleanor Bolling gőzöskével, három repülőgéppel és a legmodernebb felszereléssel kutatta keresztül-kasul a déli sark vidéket.

Byrdet és társait óriási lelkesedéssel várták a newyorki kikötőben s talán Lindbergh megérkezése óta nem volt akkora tömeg a főbb utvonalakon, mint Byrd fogadtatása alkalmával. Az expedíció tudományos szempontból szinte kiszámíthatatlanul értékes munkát végzett s a déli sarkon készített megfigyeléseket is magával hozta, amelyeket Kanadában is be fogunk mutatni.

MAGYAR DAL, MAGYAR SZÓ A RÁDIÓBAN

Manitoba tartomány törvényes mű hallgatóját fogja előadni, míg a alapításának hatvanadik évfordulója nap jelentőségét lapunk szerkesztője alkalmából a július 15.-én Winnepegben megrendezett ünnepségeket megelőzőleg július 4.-én, pénteken este 9 órakor nemzetleági rádió-estet rendez dióban, ne mulasszák el ezt az alkalmat. A jubileum előkészítő bizottsága

Manitoba tartomány törvényes mű hallgatóját fogja előadni, míg a alapításának hatvanadik évfordulója nap jelentőségét lapunk szerkesztője alkalmából a július 15.-én Winnepegben megrendezett ünnepségeket megelőzőleg július 4.-én, pénteken este 9 órakor nemzetleági rádió-estet rendez dióban, ne mulasszák el ezt az alkalmat. A jubileum előkészítő bizottsága

Anglia nem vesz több kanadai lisztet!

A leguabb kábeltávíratok a nak keresztülvinni tervüket, akkanadai malomiparra nézve nem kor még Kanada sem szállíthat valamí jó híreket hoznak Londonba. Az angol molnárook szorult helyzetére való tekintettel lehetetlen azonban, hogy a szep mozgalom indult meg a Sziget-tamberben megrendezett Empire országban, hogy a külföldi liszt Economic Conference gyűlésein behozatala elé akadályokat gör-Kanada képviselőinek sikerülne ditsenek, hogy ezáltal életre keft fog meggyőzni az érdekelteket a sák a brit malomipart. Ha sikerül az angol molnárook ról.

RÁDIÓ-ZONGORÁT TALÁLT FEL EGY MAGYAR

A Newyorkban óriási példányra billentyűs villamos tekeresek-számban megjelenő "Musical America" című folyóirat legutóbbi számban érdekes magyar találmányról számol be. A tudósi-hullámok keletkezésére a legveszélyesebb szerint az elmúlt héten mutatott be londoni szakértők előtt szerkesztetett segítségével bárhol Dr. Frankó István budapesti felfoghatók és hangszeren tommernők rádió-zongoráját, amely vábbíthatók A találmány legvalóságosabb forradalmasítani fog-ez érdekesebb pontja azonban az, hogy tulajdonképeni zongorára A Frankó-féle rádió-zongora nincis is szükség, csupán a billentyűzetre.

LEGUJABB HIREK

NAGYARÁNYU ÜNNEPSÉGEKKEL KEZDŐDÖTT MEG Magyarországon a Szent Ev. Mig az Óhaza katolikus közönsége 30-50,000 száma részént Szent István és Szent Imre sírjához vezetett egyes zarándoklatokon, addig a külföldről is ezerszámra érkeznek a vendégek, akik együtt akarnak ünnepeini a magyar nemzettel. Bár Kanadából a nehéz gazdasági viszonyok következtében aránylag kevesen keressik fel Magyarországot, a többi angol-észak országból számosan érkeztek, úgyhogy ebből az alkalmából méltán remélhetjük az angol, amerikai és kanadai angol sajtó magyarbarát megnyilatkozásait.

NYOLC CENT HELETT ÖT CENT lesz július elejétől kezdve a Magyarországra, valamint a megszállott területekre irányított levelek postai szállítási díja, a levelezőlapok továbbításáért pedig ezután négy cent helyett csupán három számít a kanadai posta. A csomagszállítás díját hasonlóképen leszállították.

FÜTHETŐ CIPGTALPAT TALÁLT FEL egy magyar cipészmeister, a mint azt a "Canadian Press" hírzorgálati iroda egyik legutóbbi kábeljelentésében közli. A szenzációse találmányt különösen Kanadában jólesnek nagy jövőt, miután a különlegesen kikészített cipőtalpat elhelyezett villamos elem akár a világítási áram akár az automobil batériák vezetékébe kapcsolható és ezáltal még a leghidegebb időben is két-három óráig melegen tartható a láb.

IRORSZÁGBÓL NEWYORKBA INDULT a világhírű: utjáról híres "Southern Cross" nevű hárommotoros-repülőgépén Kingsford-Smith ausztráliai repülőkapitány. Bár a három utassal meglehetően gyors kedvezőtlen időt jelentettek rádió, legkésőbb csütörtökre várják megérkezésüket.

FELMENTETTE MACSEK HORVÁT POLITIKUSÁT a belgrádi bíróság azonban ezzel korántsem fejeződött be a szerbek által hazafuráiáit pörnek kikiáltott horvát szabadságmozgalom mártírjainak szenvedése. Mig ugyanis Macsekkel együtt kilenc horvát politikust felmentettek, addig tizennégyet súlyos börtönrre ítétek. Bernadicot például 15 és félfélv évi kényszermunkára ítétek, mert meg merte mondani az igazat. Négy ügývéd, valamint két felmentett politikus és három újságíró pedig egyenként egy hónapi fegyházzal bünhődik azért, mert mulatozást ceaptak a szabadság örömeire. A New York Times levelezőjét, Gedyet, csak diplomáciai lépésekre engedték szabadon.

NEGYEDMILLIÓ DOLLAR PENZBONTÉTESÉRE, négy hónapi börtönre és nem fizetés esetén további 23 hónapi fegyházra ítélte a calgaryi bíróság Solloway és Mills tőzsebizományosokat, akikről bebizonyosodott, hogy tudatosan félrevezették a részvényjegyzőket.